

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4—
pololetna . . . K 2—
šestletna . . . K 1—
posamezna št. 10 vin.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo; roko-
pisi se ne vračajo.

Naša Moč

Glasilo slovenskega delavstva

**Uredništvo in uprav-
ništvo v Ljubljani,
Katoliška tiskarna**

Oglasi se sprejemajo
po dogovoru.

Štev. 31.

V Ljubljani, 28. junija 1918.

Leto XIII.

V. redni glavni občni zbor Jugoslov. Strokovne Zveze.

Redni občni zbor Jugoslovanske Strokovne Zveze je zboroval dne 24. junija 1918 v prostorih šentjakobske »Prosvete« v Ljubljani. Vodil ga je Moškerc, ki je ugotovil, da je sklepčen in da je načelstvo objavilo v »Naši Moči«, kakor to predpisuje § 22. društvenih pravil, letno poročilo o poslovanju društva za leto 1917., pozdravil skupščinarje, posebno državnega in deželnega poslanca Gostinčarja in z veseljem konstatiral, da so na občnem zboru zastopane tudi štiri koroške naše skupine.

Prezentna lista.

V smislu pravil tvorijo občni zbor načelstvo, nadzorstvo in zastopniki skupin in plačilnic.

Na občnem zboru so bili:

Od načelstva:

Gostinčar, Kosec, Mazovec, Moškerc, Roter, Rutar, Šmid in Znidaršič.

Od nadzorstva:

župnik Barle (1 glas).

Zastopniki skupin:

Bistrica v Rožu — Blajer (1 glas). Kranj — Opeka (22 glasov). Javornik — Bizjak 2 glasova). Možica — Cvikel (5 glasov). Idrija — Rupnik (3 glasove). Paznik — Košmelj (1 glas). Črna — Kohlenbrand (3 glasove). Trst — Zgur (1 glas). Tržič — Vidic in Koprivnik (10 glasov). Šmartno — Tepina in Zbontar (9 glasov). Selce — Oblak (2 glasova). Gornji Grad — Rifel (1 glas). St. Vid nad Ljubljano — Krmec (1 glas). Prevalje — (1 glas). Tobačna tvornica — Kosec (27 glasov). Trbovlje — Zupan (1 glas).

Načelstveno poročilo.

Poročali so o njem Moškerc Šmid in Rutar. Slove:

V naših vrstah je zelo, zelo kosila smrt, odkar smo se sestali dne 2. majnika 1915 na naši IV. glavni skupščini.

Najbridkejša izguba ni zadela samo naše organizacije: katoliške narodne delavske demokracije, marveč ves naš rod in našo katoliško Cerkev, ker je poklical Bog k sebi ustanovitelja naše organizacije, poslanca, imenovanega prelata dr. Kreka, katero čast je odklonil v veliki svoji skromnosti. Danes teden sem obiskal na Savi nekega delavca. In povedal mi je to-le: »Pri meni je bil oče dr. Krek 1 uro in pol lani, preden je odšel na shod v Delavskem domu. Komaj sem ga spoznal, tako slab je bil, toda živahen, kakor vselej. Pripovedoval sem mu, da nameravam nekaj kupiti, toda rekel mi je: »Ne, zdaj ničesar ne prodajaj, zdaj so taki časi, da kdor more kaj kupiti, naj kupi.« Na delavskem shodu na Savi, v tistem delavskem kraju, kjer je storil toliko za organizacijo delavstva, je zadnjič govoril dr. Krek na shodu v Sloveniji, ko je že nosil kal smrti v sebi. Dr. Krek je ustanovitelj naše Jugoslovanske Strokovne Zveze. Katoliško delavsko demokracijo je pričel organizirati s slovenskimi katoliškimi de-

lavskimi društvi, ki so imela izobraževalni in politični značaj. Prvo se je ustanovilo l. 1893. v Idriji, sledila so druga: velikega splošnega političnega vzgojevalnega pomena ne samo za delavstvo, marveč za ves slovenski narod je bilo Slovensko katoliško delavsko društvo v Ljubljani, ki še obstoja. Sledila so delavska konzumna društva in delavsko stavbno društvo, kateremu je posvetil rajnik vso silo svojega duha in mu žrtvoval velike vsote denarja. Razvoj organizacije in koristi delavstva so zahtevale, da so se pričela ustanovljati naša strokovna društva. Prvo je bilo kršč. strokovno društvo slov. železničarjev, ki je prenehalo poslovati, ker se je ustanovila organizacija vseh avstrijskih krščanskih železničarjev s Prometno zvezo; dne 26. junija 1900 se je ustanovilo Podporno društvo delavcev in delav v ljubljanski tobačni tvornici, veliki stavki pri Devici Mariji v Polju l. 1901 je sledilo strokovno društvo popirnega delavstva v Vevčah, ki je imelo svoje člane celo v Gratweinu pri Gradcu. Veliki stavki na Javorniku in na Savi je sledila ustanovitev Strokovnega društva delavstva Kranjske industrijske družbe in nebroj drugih krajnih strankarsko neodvisnih strokovnih društev po širni naši slovenski domovini. Dr. Krek je ustanovljal strankarsko neodvisna strokovna društva po zgledu angleške delavske strokovne organizacije, ker mu je šlo za to, naj delavstvo v vsej svoji moči zastopa svoje gnotne koristi. In šlo je, prav lepo je šlo, dokler niso socialni demokrati odtegovali s svojimi krajnimi skupinami dunajskih osrednjih organizacij članov. Skupna delavska moč je zahtevala, naj se zgradi močnejše, enotnejše poslopje delavske strokovne organizacije, in dr. Krek je ustanovil našo Jugoslovansko Strokovno Zvezo, ki je mlada organizacija, zgrajena na najmodernejšem temelju delavske samopomoči in obrambe, ki je pred vojsko opešala, a koraka zopet mogočnih korakov naprej. V načelstvu J. S. Z. Krek ni bil, vodil je ustanovni občni zbor J. S. Z. in predsedoval nekaj časa nadzorstvu, a izstopil tudi iz njega, rekoč: »Želim, naj se J. S. Z. brez mene razvija.« Kljub temu je pa bil, dokler je živel, naš prvi generalisimus in je prišel k sejam načelstva J. S. Z. skoraj vselej, kadar je bival v Ljubljani, posebno v zadnjih letih, ko nas tepe Bog s šibo vojske. Dr. Krekova smrt nam je ranila vsem globoko naša srca. Žaloval je za njim Slovan, a najbridkejšje je jokal za njim slovenski delavec, slovenska delavka, in moli za njega. Načelstvo J. S. Z. se je spominjalo rajnega ustanovitelja naše organizacije z zadušnico pri sv. Jakobu, ki jo je odpel z asistenco načelnik našega nadzorstva župnik Barle. Dr. Krek je zapisal: »V psalmih stoji zapisana beseda: Blagor mu, kdor misli na reveža in ubožca; ob hudem dnevu mu povrne Gospod.« In ob hudem dnevu, s katerim so ga obiskavali ljudje, od katerih ni tega zaslužil, ki imajo dovolj drzno, nesramno čelo še zdaj, da ga blate, mu je odgovoril Gospod z ljubeznijo in vdanostjo našega delavstva. In spoštujemo in slave njegov spomin celo tisti, ki so ga nekda v boju nasprotujočih si duhov napadali. »Slava njegovemu spominu!« Želim, naj se naša J. S. Z. trajno spominja našega usta-

novitelja in očeta s tem, da mu priredi ob vsaki obletnici njegove smrti slovesno mašo zadušnico.

Božja dekla bela smrt je tudi sicer kosila v malem krogu našega načelstva. Na našem občnem zboru dne 2. majnika 1915 izvoljeni zapisnikar šentjakobski kaplan Franc Krische je umrl. Rajnik je z zdaj že tudi v Bogu počivajočim županom Oroslavom Bricom od stare naše delavske garde, vzgojene še na shodih Slovenskega katoliškega delavskega društva v Ljubljani ustanovil v Litiji skupino J. S. Z. litijskemu tekstilnemu delavstvu in se tudi v Ljubljani živo zanimal za našo organizacijo.

Umrla je naša odbornica Marija Rojc, ki je bila odbornica J. S. Z. ves čas in ki je posebno delovala v organizaciji našega tobačnega delavstva, storila veliko dobrega bolnikom in revežem. Umrla je tudi članica našega načelstva Uršula Kremžar, ki je bila tudi ves čas odbornica J. S. Z., odkar obstoja. Rajna Kremžarjeva je delovala na strokovnem združevalnem polju že kot 14letno deklo v ljubljanski predilnici.

Ohranimo vse naše umrle odbornike in odbornice v spominu in molimo zanje, kakor tudi za vse naše rajne člane.

Na zadnjem IV. rednem občnem zboru J. S. Z., ki je zboroval 2. majnika 1915, so bili izvoljeni:

a) v načelstvo: Načelnik dr. Jakob Mohorič; I. podnačelnik Mihael Mošker, II. podnačelnik Anton Znidaršič, III. podnačelnik Karolina Rotter. Zapisnikar Fr. Krische, namestnica zapisnikarja Ivanka Brate, blagajničarka ga. Leopoldina Dolenc, njen namestnik Ivan Šmid. Ostali odborniki so bili: Bogumil Remec, Josip Gostinčar, Fr. Tertinek, Viktor Cenčič, dr. Francišek Jež, Jakob Golmajer, Marija Rojec, Marija Blejec, Uršula Kremžar, Fani Podboj, Josip Rotter, Ivanka Kosec.

Ker so umrli od zadnjega rednega občnega zbora zapisnikar Fr. Krische in odbornici Marija Rojec in Uršula Kremžar, je pozvalo načelstvo v svojo sredo Josipino Eržen in profesorja Majovca. V nadzorstvo so bili takrat izvoljeni prof. A. Sušnik, Ljudevit Klun, dr. Logar, Fani Remec in Pavla Vider. Ker se je pa nadzorstvo med poslovno dobo vsled vojske tako skrčilo, da ni moglo več poslovati, se je na izrednem občnem zboru dne 20. avgusta 1916 izvolilo novo nadzorstvo, ki si je izbralo za svojega načelnika župnika Janka Barleta.

Seje J. S. Z.

Leta 1915. 12. V., 5. VIII., 13. IX., 13. X., 21. XII. načelstvo; leta 1916. 17. VIII. načelstvo, 21. VIII. nadzorstvo, 2. X. načelstvo; leta 1917. 25. I., 23. IV., 10. V., 15. VI., načelstvo; 26. VI., 1. VII. razgovor; 28. VIII., 10. X. načelstvena seja; leta 1918. 21. I., 10. II. načelstvena seja, 29. IV., 21. VI. načelstvena seja in nadzorstvo.

Skontracija blagajne.

Blagajna se je skontrirala leta 1916. 13. VI. (Moškerc), 6. XI. (Fr. Remec), 12. XII. (župnik J. Barle); leta 1917. 14. VII. (Moškerc) in leta 1918. 20. IV. (Moškerc).

Izredni občni zbor je zboroval 20. 8. leta 1916, da se je izvolilo novo nadzorstvo.

Pisarno vodi tehnično glavni blagajnik g. Šmid; nekaj časa je vodil leta 1915. in 1916, poslanec Gostinčar.

Ker je odpovedal službo bivši naš uradnik Fran Peterca, smo bili nekaj časa brez stalne pisarniške moči, a ker to pri taki obsežni organizaciji, kjer sloni večinoma delo na dopisovanjih in pregledovanjih obračunov, ni mogoče izvesti odbornikom samim, smo nastavili za uradnico gojenko Slovenske trgovske šole gdč. Ivanko Pirčevo dne 29. V. 1916, ki zdaj kot uradna tajnica samostojno uraduje in je načelstvo z njo popolnoma zadovoljno.

Delo pisarne nam kaže najpreglednejše vložni zapisnik, ki je izkazoval leta 1915. 1446, leta 1916 2600, leta 1917 9015 in ki izkazuje letos do zdaj 6441 številke.

Akcija.

Ves čas od zadnjega rednega občnega zbora sem je divjala in še divja strašna svetovna vojska in v zvezi z njo nas tepe božja šiba lakota. Staro načelo je, da se za vsako vojsko dvignejo neznansko cene blagu in vsem živilom. Hujše kot v navadnih vojskah čutimo vsi pomanjkanje. Na drugi strani tudi vidimo, kako se kupiči bogastvo vedno bolj v rokah nekaterih ljudi.

Naša J. S. Z. je svetovna vojska bolj udarila, kakor morebiti katerokoli strokovno organizacijo. Zaprlji so nam ljubljansko predilnico, vevško popirnico; v teh tvornicah je bilo organizirano takorekoč do zadnjega vse delavstvo. Prenehale so delovati naše skupine na Goriškem, kjer so se bile bitke ob Soči, na Štajerskem je tudi prenehala poslovati cela vrsta naših skupin. Ljudje so tam bili še malo časa strokovno organizirani. Ušolani so bili šele površno po shodih, poznalo se je, ker J. S. Z. nima obligatoričnega strokovnega glasila, brez katerega pač marena strokovna organizacija ne more poslovati in mora dobiti tudi J. S. Z. svojo strokovno glasilo, če hočemo, da ne zaspimo spanje brezbriznosti. Kranjska in Koroška sta bili ožje vojno ozemlje, kar je seveda tudi precej omejevalo smotreno akcijsko organizacijsko delo. Omenjati moramo tudi to dejstvo, da J. S. Z. nima strokovnih delavskih tajnikov, kakršne imajo vse strokovne organizacije in ki jih ima več tudi jugoslovanska socialna demokracija. Naš delavec, naša delavka, ki je tolikokrat že dokazal zvestobo veri svojih očetov in svojemu rodu, mora imeti svojo močno strokovno organizacijo. Naši ljudje spadajo v vrsto J. S. Z., ki jim mora nuditi tisto samobrambno zaščito, kakršno morejo dobiti v katerokoli drugi strokovni organizaciji. Četudi nimamo delavskih tajnikov, kakor jih imajo druge strokovne organizacije, četudi nima niti naš delavski tisk niti enega urednika, ki bi mogel posvetiti svoje moči izključno le delavski reči, se smemo zadovoljiti z delom, ki se je izvedlo v vojski med našim delavstvom. Ni šlo lahko, a šlo je; od zadnjega občnega zbora nismo glede na število članov nazadovovali, marveč smo prav lepo napredovali, dasi se je oviralo naše delo celo tu in tam, kjer bi kaj takega ne bili pričakovali. Nekoliko, dasi ne veliko, je oviral naš pokret domači spor, a ravno izbistrijev pojmov zdaj še pospešuje razvoj Strokovne zveze.

Na draginjo je osredotočevalo načelstvo vso svojo pozornost in skrb. Bodril nas je naš oče dr. Krek in nas opozarjal na bodoče hude čase, ko še niso bile razmere take, kakršne so zdaj. Spomenic smo poslali veliko pristojnim oblastem, naše deputacije so se večkrat zglasile pod vodstvom poslancev Gostinčarja in dr. Gregoriča pri šefih kranjske deželne vlade baronu Schwarzu in grafu Attemsju. Spominjamo se sej načelstva 28. junija in 28. julija 1915, pri katerih se je sestavila zelo obsežna spomenica na ministerstvo in se je udeleževal rajni dr. Krek, pri seji 9. avgusta 1915 sta bila posl. dr. Krek in Jarc. V tej seji je šlo za zadeve železničarjev. Rajni naš odbornik Krische je nasvetoval v seji 19. junija 1916, naj bi zborovale seje v obliki obširnejših razgovorov, kar smo tudi uvedli in se je akcijsko dobro poneslo. V velezanimivi seji J. S. Z. 30. aprila 1917 je rajni dr. Krek poročal o mirovnih manifestacijah in ognjevitvo pripočal, naj se okrepi med Slovenci demokratični pokret. Poudarjal je, da je poklicana po-

sebno naša delavska organizacija čuvati in širiti demokratično misel med Slovenci. Takrat pač ni nihče mislil med nami, da ga bomo čez nekaj mesecev spremljali k zadnjemu počitku k Sv. Križu na Ljubljansko polje tja, kjer gleda od daleč na njegovo gomilo priljubljeni mu Ratitovec, kjer je tolikokrat prisrčno očetovsko gostoljubno vodil naše delavstvo in ga seznanjal s krasotami našega planinskega sveta in naše Jelovce. Zadnja seja, katere se je udeležil dr. Krek, je zborovala 10. majnika 1917 v naši pisarni v »Ljudskem Domu«.

Kar tiče agitacije, ta v J. S. Z. ni nikdar popolnoma počivala dasi vsega, kar se je delalo, nismo obežali na veliki zvon. Kljub velikanskim prometnim oviram, ki so take, da prideš skoraj lažodnejše na Dunaj, kakor v Kranj, je priredilo načelstvo J. S. Z. precej shodov in sestankov raznim našim organizacijam. Izvrstno se je, kar se mora še posebej omenjati, držal Tržič in v Kranju smo ustanovili novo organizacijo ter pozivili našo skupino Stražišče. Dne 27. januarja 1918 smo ustanovili gorenjsko okrožje, ki ga spretno vodi okrožni načelnik Anton Komljanec.

Dne 10. februarja 1918 je zboroval v Ljubljani sestanek zastopnikov naših skupin. Razpravljali smo o razmerah delavcev in se je želelo, naj načelstvo J. S. Z. izda, če bo mogoče, Delavski koledar, ki obsegaj kolikor mogoče veliko pravnega pouka delavstvu. Po vseh prilikah je Delavski koledarček zdaj zagotovljen.

Omenjati moramo še dva pojavi: J. S. Z. je priredila letos dva socialna tečaja: Kerkova dneva smo ju nazvali in sicer v Kranju in v Idriji. Uspela sta oba prav dobro. Predavali so na obeh uredniki dr. Jež, Alojzij Vrtovec in poročevalec, Idrijski Krekov dan je dičil tudi ustanovni občni zbor skupine J. S. Z. v Idriji, naše najmlajše organizacije v kraju, kjer je pognala prva mladika katoliške narodne delavske demokracije: Katoliška delavska družba pred 25. leti iz grude, katero je tudi izoral naš rajni dr. Krek.

Naša organizacija v Tržiču je čutila živo potrebo, naj se ustanovi v Tržiču prodajalna Prvega ljubljanskega delavskega konsumnega društva. Ta za delavstvo silno važna reč se je po zlomljenih ovirah, ki so se vse odstranile, izpeljala. Prvo ljubljansko delavsko konsumno društvo ima zdaj prodajalne v Ljubljani 3, na Viču 1, v Tržiču 1, v Križeh pri Tržiču 1; v Kranju in v Šiški je kupilo za trgovino zelo primerni hiši. Firma s 6 prodajalnami nekaj pomenja, še več bo pomenila, kadar jih bo imela 8 in upamo, da doživimo tisti čas, ko ne bo delavskega kraja na Slovenskem brez prodajalne I. ljubljanskega delavskega konsumnega društva. Zrelo je že zdaj vprašanje, da se spoje obstoječe delavske konsumne zadruge naše organizacije, ker morejo trajno obstojati v sedanjih gospodarskih razmerah, ki se tudi po končani vojski ne bodo kdosigavedi kako kmalu spremenile, le veliki gospodarski organizmi: ker je to vprašanje zrelo, je tudi gotovo, da bo dozorel sad.

Konec konca gospodarske stavbe naše delavske organizacije pa mora tvoriti Splošna delavska hranilnica in posojilnica, ki jo bomo še tudi dobili, ker jo naša organizacija potrebuje. Kdaj? Ne vem. Vem pa, da kakor vsak sad v svojem času dozori, bo dozorela tudi ta misel. Če pa prično skupine J. S. Z. v obliki »Čebelic« pod vodstvom centrale uvajati varčevanje, bi bil to sicer skromen začetek, toda z dobro voljo bi ta reč lahko šla in tem lažje, ker bi naša pisarna to delo zmagovala in bi se iz Čebelic skupin J. S. Z. morebiti najhitrejša razvila naša »Delavska hranilnica in posojilnica«, brez katere, če hočemo govoriti iskrenito, tudi ne bo moglo poslovati z vsem potrebnim zamahom in svobodo rajnemu dr. Kreku tako priljubljeno »Slovensko delavsko stavbinsko društvo«, ki je poklicano, da gradi našim delavcem ne samo v Ljubljani, marveč v vseh naših delavskih krajih lastne domove z malimi vrtiči. Kakšne vrednosti je pa danes vsak najmanjši kosček matere zemlje, ve najbolje tisti, ki ga nima. Prijatelj! Prijateljice! Delajmo povsod! Tistemu, kdor dela z dobrim, nesebičnim namenom, bo pomagal tudi Bog!

Delavci! Delavke! Zastopniki naših skupin! Vi gotovo mnogokrat vprašujete, kakšna bo naša bodočnost. Večno vsaj v takih raz-

merah, kakršne so sedanje, ne bomo živeli. Strašni sedanji svetovni požar bo gotovo enkrat ugasnil. Morebiti bo ugasnil prej, kakor to vsi pričakujemo, morebiti bo pa divjal ta strašen požar še dlje, kakor to moremo vsi misliti. Ne prikrivajmo si dejstva, da nam proletarjem, in kdo ni danes proletar, ki je navezan na svoj zaslužek, ne bodo poslana z rožicami tla tudi po sedanji vojski! Kapital je sedanja vojska še boj okrepila, kakor je bil močan že pred njo. Pred vojsko smo se borili proti kartelom in proti trustom, proti njih izrodkom je sestavil naš rajni dr. Krek zelo primeren in potreben zakonski načrt, ki seveda ni postal postava, ker so znali kapitalisti zatreti njegovo rešitev. Vojska je postavila vse reči narobe in v današnjih časih se ustanavljajo pod zaščito in vodstvom državnih oblastnikov tisti karteli, o katerih je rekel nekoč dunajski Rotšild: »Karteli se bodo zadušili v krvi.« Moč bank, ki so se med vojsko polastile takorekoč vseh akcijskih družb: lastnic tvornic, plavžev, rudokopov in premogokopov, je naravnost strašna. In časopisje, ki je danes v Avstriji že takorekoč skoraj popolnoma v rokah bank in mora pisati tako, kakor to zahtevajo bančni direktorji, deloma že tudi v slovenski Ljubljani, se že tu in tam roga stradajočemu delavstvu, češ predobro je plačano v časih, ko stane še zdaj v Ljubljani kilogram češenj 8 kron, kilogram borovnic 3 krome in se plačuje liter mleka od 1 do 3 kron! Tako žvrgolenje nam razkriva bodoče načrte delodajalcev, ki so izvrstno organizirani, a so kljub temu zadnje čase ustanovili še posebno pisarno z namenom, da »informirajo«, poučujejo časopisje, kar se po domače pravi, da ga podkupujejo. Dian organiziranega delodajalca bo tiščala k tlom delavski rod. Napovedujejo že zdaj, da bodo do skrajnosti izrabljali delavsko telesno moč in to že tudi tu in tam poskušajo, celo v tobačnih državnih tvornicah bi najraje si to uvedli.

In kje išči delavec zaščite in obrambe? V samopomoči. V svoji strokovni organizaciji. Slovenski katoliški narodni delavec, delavka v J. S. Z.! V J. S. Z. strokovno organizirano naše delavstvo mora znati, da bo divjala po sedanjem svetovnem položaju vojska med velikim kapitalom in delavcem za — zaslužek. V vsaki vojski se potrebuje denar. Vojnih posojil v časih bodočih delavskih bojev J. S. Z. ne bo mogla razpisavati. In za te hude čase se moramo pripraviti. Delavstvo si mora samo pomagati. Moč vsake strokovne organizacije obstoja v prvi vrsti v denarju, s katerim razpolaga.

Razmere so nanesle, da se v J. S. Z. le veliko preveč povdarja važnost bolniške podpore. Prezira in pozablja se preveč, da smo mi v prvi vrsti »Strokovna zveza«. Premalo se prebirata §§ 2. in 3. društvenih pravil, preveč pa tista določila »Poslovnega reda«, ki razpravljajo o »Podpornem redu«. Delavci! Delavke! To ni prav in ni pa ni! Naš glavni namen: vzgajati člane in skrbeti za zboljšanje njih službenih in gospodarskih razmer na temelju krščansko-socialnih razmer! Naša sredstva so predavanja, poučni shodi, raziskovanja delavskih razmer, peticije na urade in zakonodajne zbornice, posredovanja pri delodajalcih, brezplačno posredovanje služb in dela, pravna pomoč. Podporna blagajna pride šele potem na vrsto. Potrkajte se na prsa in priznajte, da ste preveč omalovaževali strokovni namen Strokovne zveze in — za to vas je tu in tam prekosilo duši našega delavstva tuje importno blago drugega, slovenskemu katoliškemu delavcu, delavki tujega sveta in nauka o delavski sreči. Mi moramo biti pripravljene na bodoče mezdne boje in moramo za to tudi sedanjim in bodočim mezdnim bojem primerno ukrepati našo bojno blagajno. Načelstvo bo danes predlagalo predloge, ki so nujno potrebni za naše uspešno bodoče delo v korist našega delavstva. Povišanje prispevkov ne zahtevajo morebiti koristni vaše vlade demokratične naše J. S. Z., marveč zahtevajo ga koristi tistih, ki so vas sem poslali, za katere bodoči gmotni položaj moramo vsi poskrbeti. Vašo strokovno modrost in umevanje položaja, v katerem živi delavstvo, moremo presojati po sklepih, ki jih boste glede na to silno važno reč sklepali.

Na agitacijo se v nekaterih skupinah prav nič ne gleda. To reč mora občni zbor pograjati. So skupine, ki se naravnost branijo shodov in sestankov. Če iščem razlogov, jih

ne dobim drugod, kakor preveliko komodnost, da bi agitirali. Nekaj mora načelstvo najodločnejše zahtevati od svojih skupin, da bodo agitirale. In zahtevati mora tudi občni zbor, da bodo imele skupine vsaj četrtletno svoje shode. In na te shode se morajo povabiti vsi člani. Drugače ne bomo prišli nikamor naprej. In v sedanjih resnih časih so naši strokovni shodi tako primerni.

Delavci! Delavke!

Agitacija! Agitacija! Agitacija! In zavedajte se, da ste v prvi vrsti člani strokovne in ne »špitalske« zveze.

Denarno poslovanje J. S. Z. leta 1917.

Bolj kakor druga leta vojske nosi pečat vojske računski zaključek za l. 1917. Dočim smo v zadnjih letih končali poslovno leto z neznatnimi prebitki, izkazuje računski zaključek za l. 1917. precejšnjo zgubo. 3825 K 7 v ni za kako večje podjetje z velikimi rezervami Bog zna kako velikanska vsota, toda za J. S. Z., ki ima vsega naloženega denarja samo 24.074 K 50 v se taka zguba že dosti pozna. Ako bomo šli tako rakovo pot, bomo približno v šestih letih stali pred prazno blagajno. To je treba na vsak način prepričati. Temu se da odpomoči samo na dva načina: z znižanjem podpore ali z zvišanjem prispevkov.

Na prvi slučaj ni misliti. Vedno bolj nezadostna in slaba hrana povzroča vedno več bolezni. V resnici potrebnim kratiti bolniško podporo bi se pa reklo žagati vejo, na kateri sam sedi. Torej ne bo kazalo nič drugega, kakor zvišati prispevke, o čemer se je pri zadnjih sejah že parkrat govorilo. Če bi se prispevki zvišali za polovico, bi se dala ta zguba pokriti. Toda, ako se že enkrat prispevki zvišajo, treba misliti še na slabše čase, ki nas utegnejo doleteti. Ako bomo hoteli zopet vpeljati brezposelno podporo, treba prispevke podvojiti.

Ako vzamemo računski zaključek za leto 1917. v roke, nam takoj pokažejo številke, zakaj smo napravili toliko zgube. Vplačila skupin so znašala leta 1916. 4777 K 83 v, leta 1917. samo 2653 K 53 v; torej so se zmanjšala približno za 2100 K.

Nasprotno so pa izplačane podpore poskočile od 2363 K 32 v na 3682 K 4 v; tu je torej zopet 1300 K razlike.

Upravni stroški so se zvišali od 2543 K 49 v na 2814 K 93 v, torej okroglo za 300 K, tudi potnine so se zvišale od 79 K 40 v na 307 K 60 v.

Pri »Zadružni zvezi« smo imeli 1. januarja 1917 naloženega 23.675 K, med letom smo dvignili 8395 K 55 v, naložili pa 3257 K 55 v. Stanje naložbe se je torej zmanjšalo za 5138 kron.

Kupili smo 50 deležev »Nove založbe« po 20 K in imamo torej pri »Novi založbi« naloženih 1000 K. Dalje imamo 5000 K naloženih v III. vojnem posojilu, ki izkazujejo 4537 K 50 v kurzne vrednosti. 21 K 50 v več kakor leta 1916. Od tedočega računa in vrednostnih papirjev smo prejeli obresti 1178 K 71 v. Koncem leta so nam skupine dolgovale na prispevkih 2839 K 3 v, a mi smo skupinam dolgovali za podpore 450 K 63 v. Inventar in knjige sem postavil v bilanco z isto vrednostjo kakor lani, inventar 937 K 32 v, knjige in tiskovine 885 K 20 v.

Skupina Kranj, ki se je ustanovila v letu 1918. šteje 284 članov in nam je poslala že čez 1300 K denarja. V Šmartnu pri Kranju je tudi pristopilo čez 100 članov.

Stanje naloženega denarja danes 18392 kron, torej se je od novega leta zmanjšalo za 144 kron 20 vinarjev.

Poročevalec je predlagal, naj se prispevki zvišajo in naj se uvede kot Zvezino glasilo precej »Naša Moč«, brez katere organizacija ne more z uspehom napredovati.

Poročilo nadzorstva.

Predsednik nadzorstva župnik Barle je poročal:

Kot predsednik nadzorstva izrekam najlepšo zahvalo blagajniku za trud in požrtvovalnost, ki ga ima z vodstvom pisarne. Vedno sem našel vse v najlepšem redu. Zelo želim, da bi vse skupine uredile svoje poslovanje po vzorcu centralne pisarne. Bilo bi to njim le v korist, ker bi na pripravi način imele vse poslovanje v najlepšem redu, in bi bilo vsled tega zastopniku centrale lahek

pregled v slučaju revizije. Če pa vodi vsaka skupina svoje posle po svoje, se zastopnik ne spozna in nastanejo lahko neredi. Predlagam: Vse skupine naj uredi poslovanje po vzorcu centralne pisarne. Uradna tajnica J. S. Z. naj obišče vse skupine in uredi knjigovodstvo v njih.

Iz poročila blagajnika je razvidno, da nazadujemo. Opomemo si le s primernim povišanjem prispevkov. Zatorej ne bodimo preozkosrčni v tem oziru, saj gre le za koristi naših trpečih sobratov v slučaju bolezni. Zvišajmo prispevke, da si utrdimo obstoj! Priporočam glasilo »Naša Moč«. Le s čitanjem časopisa si pridobimo naobraženost in razvidimo gibanje svojih bratov. Naj dobiva vsak član obligatorično »Našo Moč«.

Za načelstvo je poročal tovariš Rutar:

Slavna skupščina!

Naša skupščina v Trziču nam je poslala sledeči dopis:

Slavna centrala!

Slavna centrala naj z vso močjo pritisne na državne poslance naj vendar skujejo en zakon, da bode delavce varoval pred oderuštvo. Če država pripušča, da so živili tako visoke cene, naj pa še skrbi za to, da bode delavec toliko zaslužil, da bode mogel vse to kupovati. Na primer, če delavec zasluži 5, 6, 7 K na dan, eno kosilo pa stane najmanj 5 K, no koliko mu še ostane za zajtrk, za večerjo, za obleko, za stanovanje, za drva, da ne govorim še o malih izdatkih, kateri so tudi nezogibni.

Država bi morala pritisniti na delodajalce (katerim gre posebno dobro), naj vendar tako delavce plačujejo, da bo mogoče pošteno živeti. Država mora diktirati, kako morajo biti delavci plačani, drugače se mora pričeti splošna kraja. In kdo bode tega kriv?

Predlagam:

Načelstvo naj vse ukrene, kar je potrebno, da se ta važna in pereča zadeva zakonitim putem uredi.

Gostinčar: Glede predloga skupine Trzič pripominjam, da se mi ne zdi primerno pričakovati od parlamenta tozadevne rešitve, ker se ne ve, kedaj in koliko časa bo zboroval. Ona podjetja, ki so pod vojaško upravo, naj se obrnejo na posredovalni urad. Za druga je pa merodajno obrtno nadzorništvo.

Torej združijo naj se delavci in napravijo ulogo na predstojništvo za zvišanje plače. Če se jim ta zavrne, naj se obrnejo na merodajne oblasti. Zakona pa v tem oziru ni.

Razprava.

Sledila je nato velezanimiva razprava, iz katere poročamo:

Vidič — Trzič: Svoje prošne utemeljuje na tem, ker so pri nas razmere popolnoma drugačne kot drugod.

Rupnik — Idrija: Naša skupina je najmlajša skupina J. S. Z. Organizirani smo delavci v najstrupenejšem rudniku. Z veseljem pristopamo k tej organizaciji, ker vidimo, da se deluje nesebično le v korist delavskim trpinom. Nikjer ne najdemo zaščitbe. Zato upamo, da nam bo Zveza stala s potrebnimi navodili in pravnim varstvom na strani.

Opeka — Kranj: Predlagam, da bi se podpore zvišale, kajti delavcu v slučaju bolezni ni mogoče pri tej draginji preskrbeti si potrebnih pripomočkov, da bi ozdravil. Člani, ki niso v nikaki bolniški blagajni, žele, da bi se plačal od Zveze tudi zdravnik.

Kohlenbrand — Črna: Želim, da bi bilo našemu zastopniku mogoče opisati razmere v našem kraju. Ukrenili smo, da bi bilo zelo primerno izdati »Delavski koledarček«. Zelo tudi želimo, da bi nas prilično obiskal kateri naših slovenskih poslancev.

Plače naših delavcev znašajo dnevno 2 do 3 K 40 v., torej kakor pred vojno. 1 K dobimo vojne doklade. 10 K dobi delavec mesečno za svojo družino.

Zveža dobimo zelo malo. Delavec dobi 7 kg moke, 50 dkg masti (K1.50), pol kg mesa na teden, ki stane po znižani ceni 1 K 50 v., sladkorja 1½ kg, in s tem naj bi se delavec preživljal 1 mesec? Plače so mnogo premajhne, da bi si kdo lahko kupil obleke. Če bi se nam preskrbela obleka po primerni ceni, bi se že izhajalo.

Stanovanja so zelo slaba. Tu igrajo veliko vlogo posebne razmere, radi katerih je

zavedno slovensko katoliško delavstvo vedno zapostavljeno. Zato prosimo slavno vodstvo, naj kaj ukrene v našo pomoč!

Cvikel — Možica: Imamo 43 članov. Omenjam, da je glasilo »Naša Moč« kot glasilo slov. kršč. soc. delavstva mnogo premajhna. Zato bi bilo potrebno, da se uvede glasilo kot obligatorično. Brez glasila si uspešne in trdne organizacije ni mogoče misliti. Treba je, da vsak zaveden delavec agitira za »Našo Moč«, kajti predobro čutimo, kako potrebno je to k naši izobrazbi. Če pregledam naše blagajniško poslovanje, uvidim, da ima delavstvo le koristi od Zveze. Uvidim, da je Zveza v prvi vrsti namenjena gmotni položaj delavstva zboljšati. Agitirajmo in pridobivajmo novih članov J. S. Z.!

Kocmur: Iz vseh poročil je razvidno, kako neobhodno potreben nam je delavski tajnik, ki bi se z vseli svojimi močmi posvetil delavstvu. Naj se združujejo delavci v J. S. Z., kajti močna organizacija je v prid vsakemu. Potrebno je, da iz vsakega kraja pošiljajo notice o delavskem gibanju centrali. Te bi se objavile v časopisih in vsak bi bil poučen o razmerah svojih delavskih bratov v drugih krajih. Velika je potreba obligatoričnega glasila »Naše Moč«. Ker so pa s tem združeni mnogi stroški, je potrebno primerno povišati prispevke. Tudi bi bilo dobro, da bi posamezne skupine prirejale tupaťam kakšno zabavno prireditev, da si gmotno stanje zboljšajo.

Zgur — Trst: Tudi pri nas je potrebno glasilo.

Tepina — Šmartno p. K.: Delavci imajo silno majhne plače. Toda navzlic temu bi prispevali za »Našo Moč«.

Črna: Odobravamo te predloge.

Idrija: Predlagamo, da bi bil razred, v katerem bi se plačevali prispevki, a ne dobivalo podpor, pač pa glasilo »Naša Moč«.

Komlanec: Naj bi bil razred za podporne člane, kajti tudi na ta način bi si gmotno opomogli. Zelo se mi zdi praktično, da bi se prispevki zaokrožili in bi bilo torej pravišnje ob sestavi obračunov.

Člani radi plačajo prispevke, saj jim je le na tem, da so organizirani. Uvideli so potrebo organizacije. Zveza je dosedaj vse storila za organizacijo. Potrebno bi bilo, da bi imela vsaka skupina večkrat sestanke. Le s tem potom se bo organizacija okrepila. Vsem članom je treba, da so poučeni o razmerah, da lahko v slučaju potrebe nastopijo za svoje pravice.

Prof. Mazovec: Potrebno se mi zdi, da izda J. S. Z. delavski koledar. Ta naj obsega kakšno pesmico, leposlovno skico, glavni načrt avstro-ogrskc ustave, inštančno pot, da bi uvideli delavci, kam se imajo pritoževati.

Barle: Kapitalizem je brez srca. Zato je treba delavstvu močne organizacije, da lahko brani svoje pravice. Predlagam, naj se ustanovi obrambni sklad, v katerem naj delavstvo prostovoljno prispeva.

Možica: Želim, da bi bil koledarčeku pridejan tudi mal nemško-slovenski slovarček.

Gostinčar: Bodimo združeni! Povdarjam, da podpora ni glavni temelj organizacije. Te izčrpavajo rezervni fond, nam pa je treba močne finančne podlage, da ne omagamo v boju s kapitalizmom.

Koledarček je potreben. Naj bo njegova vsebina praktična, poučljiva in v korist delavstvu.

Želim, da bi skupine poročale centrali o delavskem stanju, ker bi se to dalo porabiti pri zakonodaji. Le potom centrale naj se obračajo vsi člani na poslance, da ostane soglasje v organizaciji.

Naša organizacija naj se razširi tudi preko meje v Istri in Dalmaciji, da bomo združeni tudi z našimi brati na jugu avstrijske države.

Zupan — Trbovlje: Soglašamo za povišanje prispevkov in predlagam, naj bi se tudi 2 vin. odbitki zvišali na 4 vin., ker so tudi upravni stroški večji.

Rupnik — Idrija: Želim, da bi uradna tajnica J. S. Z. obiskala vse skupine in jih poučila o poslovanju.

Komlanec: Potrebno bi bilo, da bi bili v koledarčku navedeni odbori skupin, da bi bile tudi posamezne skupine v medsebojni zvezi. Zeleti bi bilo, da bi se nalagal delavski denar v »Čebelici« J. S. Z.

Moškerc je strnil v debati sprožene nasvete v kratke pregled in predlagal, naj se sklence tozadevni potrebni sklepi, kar se je sprejelo soglasno.

Sklepi.

Soglasno so se sklenili z imenskim glasovanjem ti-le sklepi:

SPREMENBA POSLOVNEGA REDA.

Poglavje Prispevki: Dosedanje besedilo 3. in 4. odstavka se popolnoma črta. Črtano je torej to-le besedilo:

»Vsak član si lahko izbere svoj razred, ki jih je pet:

V I. se plačuje na teden po	16 v.
V II.	22 v.
V III.	28 v.
V IV.	44 v.
V V.	59 v.

Od 1. avgusta 1918 naprej se glasi to-le
Od 1. avgusta 1918 naprej se glasi to-le besedilo tako-le:

»Vsak član si lahko izbere svoj razred, ki jih je pet:

V I. se plačuje na teden po	25 v.
V II.	30 v.
V III.	40 v.
V IV.	50 v.
V V.	70 v.

Strokovni razred

VI se plačuje na teden po 16 v. Tisti člani, ki plačujejo po 16 v. na teden, se odredijo podporni blagajni, kakor jo določa črka g § 3. društvenih pravil in ne veljajo za nje določila Poslovnega reda poglavja »Podporni red. Gre jim pa pravica do vseh ostalih dobrot, ki jih nudi J. S. Z. osobito v strokovnem oziru in še posebno glede na pravno varstvo. Dobivati morajo Zvezno glasilo.

Podporni člani.

Podporni člani (glej § 5. pravil »Strokovne zveze«) plačujejo najmanjši znesek 6 (šest) kron na leto. Dobivati morajo brezplačno strokovno glasilo.

Zaglavje »Uprava«.

V poglavju »Prispevki«, zaglavje »Uprava«, četrti odstavek, ki se zdaj glasi »Vsaka skupina in plačilnica si od vsakega člana odšteje za svoje izdatke in morebitne nagrade po 2 v. na teden. Ta denar upravlja samostojno skupina, oziroma zaupnik.«

Od 1. avgusta 1918 naprej se glasi navedeni odstavek tako-le:

»Vsaka skupina in plačilnica si od vsakega člana odšteje za svoje izdatke in morebitne nagrade po 4 v. na teden. Ta denar upravlja samostojno skupina, oziroma zaupnik.«

(Skupine bodo torej prvič v obračunu za avgust 1918 odštevale za svoje izdatke po 4 v. in ne kot do zdaj, po 2 v. na teden.)

»V poglavju »Prispevki« se pred zaglavjem »Uprava« ustavi novo sledeče poglavje:

Popravek.

V poglavju Poslovnika »Podporni red«, poglavje Bolniška podpora znaša v II. razredu 75 in ne 65 v. na dan.

Poglavje X. Poslovnika »Strokovni list« se glasi od 23. junija 1918 naprej tako-le:

X. Strokovni list.

Vsak član »Strokovne zveze« dobi Zvezno glasilo, za katero je proglasil V. redni glavni občni zbor Jugoslovanske Strokovne Zveze dne 23. junija 1918 tednik »Našo Mošč«. Če ta tednik preneha, mora načelstvo precej poskrbeti za nadomestilo. Zvezino glasilo dobe vsi člani brezplačno, toda sprejemati ga morajo sami pri skupinskem vodstvu ali zaupniku. Tisti člani, ki žele, da jim dostavlja pošta list, morajo plačati na stroških višje poštne in v ekspediciji za vsako številko 3 v., kateri znesek zaračuna skupina, oziroma zaupnik, ob mesečnih obračunih. Kjer se raznaša Zvezino glasilo po raznašalcih, morajo izdatke pokriti člani.

Poslovnemu redu se pristavi novi odstavek:

XII. Obrambni sklad.

Namen mu je, da podpira v slučaju mezdnih sporov v silji delavstvo. Prispevki vanj so prostovoljni. O obrambnem skladu otvori in vodi načelstvo poseben račun. Ob vsakokratnem plačevanju prispevkov naj se na potrebo Obrambnega sklada člani opozore, kakor tudi ob prireditvah v naših organiza-

jah. Radi nižjih stroškov določijo načelstvo skupinam za Obrambni sklad vsak mesec naprej pobirane pole, na katerih mora tisti, ki prispeva, sam s črnilom ali s tintnikom vpisati prispevani znesek in se lastnoročno podpisati. Z mesečnim obračunom naj se določijo zbrani prispevki, kakor tudi doposlane pole centrali. Če se kaka pola zgubi, mora skupina, oziroma zaupnik, centrali poslati za obrambni sklad znesek, katerega višino določi načelstvo. Višina vposlanega zneska se objavi v Zvezinem glasilu, kakor tudi vsaki prispevek, ki presega vsoto 10 kron. Od nabranih prispevkov Obrambnemu skladu si sme odtegniti skupina, oziroma zaupnik, za svoje izdatke in morebitne nagrade 2 odstot. nabranih prispevkov. Za poslovanje potrebne tiskovine in knjige založi načelstvo na račun Obrambnega sklada. Načelstvo sme način pobiranja tudi drugače urediti. V slučajih stavke, brezposelnosti ali izpora se, kadar nastane beda, podpirajo prizadeti Zvezni člani. Višino podpor iz Obrambnega sklada določi načelstvo, ki se oziraj pri določitvi podpor iz Obrambnega sklada na višino vplačanih prispevkov skupine ali plačilnice, za katere člani gre. O stanju Obrambnega sklada se mora poročati občnemu zboru.

Poslovnemu redu »Strokovne zveze« se pristavi novo poglavje, ki slove:

XIII. »Čebelica Strokovne zveze.«

Da se doseže namen § 2. pravil »Strokovne zveze«, ki določa, naj se izboljšavajo gospodarske razmere članov, naj se v vseh skupinah in plačilnicah »Strokovne zveze« ustanovljajo »Čebeličice«. Ves prihranjeni denar morajo »Čebeličice« pošiljati načelstvu J. S. Z., ki določi iz svoje srede odsek »Osrednja Čebelica«, da upravlja posle »Čebelice« krajnih skupin in plačilnic in ga more plodonosno nalagati. Upravo naj pokrivajo »Čebeličice« same. Poslovanje »Osrednje Čebelice« nadzorujejo načelstvo J. S. Z., nadzorstvo in občni zbor. Blagajnik »Strokovne zveze« je tudi blagajnik Obrambnega sklada in »Osrednje Čebelice«. V. redni glavni občni zbor »Strokovne zveze« je izrazil željo, naj nalaga »Osrednja Čebelica« denar v »Prvem ljubljanskem delavskem konsumnem društvu, v kolikor ga ne nalaga popolnoma varno na zemljišča, hiše, na osebni kredit pod varstvom zanesljivih porokov in proti zastavi življenjskih poltic. Posojati ne sme »Osrednja Čebelica« denarja članom načelstva in nadzorstva ter organizacij J. S. Z., ki tudi ne smejo biti poroki prisilicem posojila. Kadar se doseže primerna visoka vsota vlog in rezerve, ki mora ostati last »Osrednje Čebelice«, naj poskrbi »Strokovna zveza« sporazumno s »Prvim ljubljanskim delavskim konsumnim društvom« in z »Delavskim stavenim društvom«, da se ustanovi zadruga »Delavska hranilnica in posojilnica«, kateri bo izročiti vloge in vsaj 80 odstotkov nabrane »Pričuvne zaloge« »Osrednje Čebelice«.

DELAVSKI KOLEDAR.

Načelstvo J. S. Z. naj poskrbi, da izide pravočasno Delavski koledar v obliki žepnega koledarja, ki obsegaj pred vsem pravno poučne članke. Koledarju naj se priloži tudi mali rudarski slovarček. Delavski koledar naj se izda že za l. 1919. Obsegaj tudi adresarij naših delavskih organizacij.

Veselite.

Redni glavni občni zbor priporoča svojim organizacijam, naj prirejajo veselice, ki naj jim omogočajo izboljšanje njih domačih blagajen.

Strokovna izobrazba.

Pozivajo se vse organizacije, naj prirejajo shodov in predavanj. Prešinjaj vsakega člana J. S. Z., da je član »Strokovne zveze« in ne član kake podporne blagajne.

Stanje delavstva.

Skupine in plačilnice J. S. Z. se pozivajo, naj poročajo centrali redno o delavskem stanju svoje industrije, ker je le tako mogoče delati centrali roko v roki z našimi poslanci in tako vplivati na postavodajo.

Delavske manifestacije.

Načelstvo J. S. Z. se poziva vplivati na to, da se prirejajo poulične delavske manifestacije, ki naj se jih udeležujejo člani več ali cele naše organizacije.

Izboljšanje plač.

Načelstvu se naroča delati na to, da se času primerno povsod plače revidirajo, ker delodajalci zdaj lahko plačujejo poštene plače.

Delavski tajnik.

Načelstvu J. S. Z. se naroča delati na to, da dobi naša organizacija delavskega tajnika.

Bolniške podpore.

Vodstvom skupin in plačilnic občni zbor naroča, naj pri bolniških podporah pazijo na to, da blagajne ne bodo toliko trpele, kakor leta 1917., ko so narastle podpore nad vsako mero.

Revizije. — Enotno knjigovodstvo.

Občni zbor naroča načelstvu in nadzorstvu J. S. Z., naj izvede uradna tajnica J. S. Z. revizijo vseh skupin in pouči odbornike o vodstvu knjig.

Sklepanje o poročilih načelstva in nadzorstva.

V. redni glavni občni zbor izreče zahvalo načelstvu in nadzorstvu J. S. Z. za dobro poslovanje v izredno težkih časih. Imenoma se zahvaljuje načelniku nadzorstva č. g. Janko Barletu, ker je izvajal skrbno prevzeto dolžnost in blagajniku Šmidu, ki je vzorno in požrtvovalno vodil pisarno »Strokovne zveze«. Z zadovoljstvom je vzel V. redni glavni občni zbor na znanje poročilo načelstva o marljivosti, vestnosti in zanesljivosti uradne tajnice »Strokovne zveze« gđc. Ivanke Pirčeve in jo pohvali.

Razširjanje akcije.

Občni zbor naroča načelstvu J. S. Z., naj se razširi »Strokovna zveza« tudi v Istri in Dalmaciji.

V spomin rajnemu dr. Kreku.

V. redni glavni občni zbor naroča načelstvu J. S. Z., naj se ob obletnici smrti rajnega dr. Kreka naroči peta črna sv. maša v rajnikov spomin.

Občni zbor se je nato zaključil.

Izdajatelj in odgovorni urednik Mihael Moškerc.
Tisk Katoliške Tiskarne.

NADOMESTILO MILA

za pranje perila, izborna peneče in prekaša vse doslej v prometu se nahajajoče izdelke. 1 zavoj, t. j. 5 kg K 12[—], 1 zavoj z 10 kg K 23[—].

Preprodajalci dobé popust pri naročbi celega zaboja z 250 kosi. Belo mineralno milo za čiščenje rok in finejšega perila, 1 zavoj 32 kosov K 14[—]. Nadomestek za toaletno milo v raznih barvah, lepo dišeč, 1 zavoj 32 kosov K 18[—]. Toaletno milo s finim vonjem, roza barve, 1 zavoj 24 velikih kosov K 18[—]. Razpošilja po povzetju. Pri večjem naročilu naj se pošlje polovica zneska naprej. Najmanj se more naročiti en zavoj vsake vrste.

Izvozno podjetje M. Jünker v Zagrebu 41,
Petrijnska ulica 3, III., telefon 23-37.

Sorbenje, garje, lišaj, hraste. Najzanesljivejše sredstvo proti temu je „**PARATOL**“ domače mazilo. Ne maže, je brez duha, torej tudi čez, dan uporabno. Velik lonček K 5[—]— dvojni lonček K 9[—]— **PARATOL-PRASEK** varuje občutljivo kožo. Skatija K 3[—]— Oboje se dobi proti predplačilu ali povzetju pri **PARATOL** delavnici lekarnarja **ULMER** Budapešta VII-21. Rózsá-utca 21.

Miši - podgane stenic - ščurki

Izdelovanje in razpošiljatev preizkuš. radikalno učinkujočega uničevaln. sredstva, za katero dohajajo vsak dan zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5[—]; za ščurke K 4⁵⁰; tinktura za stenic K 2[—]; uničevalec moljev K 2[—]; prašek proti mrčesom K 1⁵⁰ in K 3[—]; sem spadajoči razpraševalec K 1²⁰; tinktura proti ušem pri ljudeh K 1²⁰; mazilo za uši pri živini K 1⁵⁰; prašek za uši v obleki in perilu K 2[—]; tinktura za bolhe pri pseh K 1²⁰; prašek proti ušem pri perutnini K 2[—]; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničev. rastlin) K 3[—]. — Pošilja po povzetju Zavod za pokončevanje mrčesa

M. Jünker, Zagreb 41, Petrijnska ulica 3.